

nent a l'it *riccio*; *riccia foglia riccia* («fogle riccie come felpa» Sègneri, S. XVII) «oro o argento *riccio*: quel filo di seta su cui si avvolta lamo d'oro o d'argento increspata, o attriciata, per uso di tessere», *lavorar di riccio* ja en Annibal Caro (c. 1550), *lavorando di riccio sopra riccio* en l'Orlando Innamorato de Berni.

Etimològicament hem de separar de tot això el terme nàutic *arriassar la vela*, que m'és ben conegut de StPolM. [en relació amb els BOTAFIONS, 1929], «vela religare, ancoras aut tormenta bellica [‘canons artillats’] funibus firmare», Belv. «plegar, baixar les veles, assegurar ab cordes alguna cosa per resistir al balans de la nau, lligar los remes, --- l'artilleria arriamant-la a les amurades per tancar les portes y fer lloc, posar y assegurar lo bot en la nau» Lab. És derivat de *ris* [DOrt], «cada un dels cordills que porten les veles, els quals serveixen per escurçar la vela quan convé» (BDC XII, DFa) (cast *rizo* [1738]), pres del fr. *ris* [Brut de Wace, a. 1155], que ve d'un antic plural de l'esc ant *rif* id. (Sjogren, Rom LIV, 402).

DERIV: *Arriassada* (DFa). *Arriassador* *Arriassament* *Rissar*, *rissament*; +*rissadura* [Escrig]. *Risset* *Rissós* *Desarriassar* *Desrissat*

No és gens clara l'etimologia d'un mot *rinxo*, que amb el sentit de proximitat, és propi sobretot del Migjorn valencià. L'ús més divulgat és amb un valor preposicional, *a rinyço de* --- «La Penya dels Aixams ja és a *rinxo* del terme d'Alcanali» ‘arran de’ Parcent, «damunt del Racó de Molonda, a *rinxo* de serra», Castell de Castells, i també en relació amb el cos «a *rinxo* de coll, a *rinxo* de panxa» Ràfol d'Almúnia, o qualsevol altra cosa: «a la Casa dels Vudós hi ha una trona amb espilleres, a *rinxo* de terra» al Patró de Gallinera (1963) No ho ha recollit cap lexicògraf, llevat d'una dada única d'AlcM que atribueix a Gandia la frase (sense *a*, cosa no confirmada enlloc, no inconcebible com a reducció de l'altra) «veu eixe arbre *rinxo* de l'iglésia»

La qüestió de l'origen m'ha preocupat llargament, car descarto del tot que pugui tenir cap relació amb el cast *hinchar* o *henchar*, amb *re*-afegit o sense, puix que un tal resultat del grup FL o PL de INFLARE, IMPLERE, és tan impossible en mossàrab com en català (i en cast no hi ha res d'això, i el significat tampoc ens hi fa pensar) Vaig pensar si així com el comparatiu neutre ll LAXIUS ha donat el cast. *lejos*, un comparatiu de sentit oposat hagués pogut donar en mossàrab el sentit de proximitat HAERENTIUS, de *haerens*, *haerentis*, ‘enganxat’, cf port *rente* ‘arran’, napol. i abruzz *renda* ‘a la vora’, i l'abstracte nap *rendzo* ‘hàbit, costum’ HAERENTIA (REW₃, 3977)

Ho rebutjo d'una banda com a idea a priori i rebuscada, i també fonèticament obligaria a admetre una combinació de massa evolutions, no pas impossibles, però sí excepcionals. En principi el resultat que esperaríem en fonètica mossàrab fóra *erenço* (= *nšo*, *-nitso*), car mentre *ce*.¹ donà *č* en mossàrab, -Tɿ- (recolzat i tot) observem que generalment hi dona -ç- poc o gens palatal, és concebible que E s'hi tanqui en *í*, però

en principi *é*, més aviat; la -s no s'hauria de perdre (passat que fos per regressions analògiques), la E- inicial tampoc no és normal que es perdi. Per falta d'altres vies, estaria per rendir-me i deixar-ho pendent.

Tanmateix, potser en definitiva no hem de renunciar a relligar l'origen d'aquest *rinxo* amb el del seu homònim. Car també vaig recollir frases en llocs no llunyans dels esmentats, on funciona com a substantiu independent. «pel tossalet avall anirem hasta 'l *rinyço* del barranc» Benissa, «les vinyes vénen hasta 'l *rinyço* l poble» Benillup, 1963. Amb aquest paper el mot ve a significar una línia limítrofa, i de fet també vaig recollir-lo, en altres poblacions, ni més ni menys, amb aquest valor. «el *rinxo* de baix se troba per allà» = el capdaval, l'extremtat inferior del caseriu, en la ciutat de Dénia.

El significat anotat a Lorxa era netament el de ‘línia, renglera’ (fr. la *lisière de la forêt*): «el *rinyço* de la çopà» ‘la ratlla de la pollancreda’ (1963). Ara bé aquí ja és concebible un ús figurat dels rinxos o blens de cabells: els cabells que davallen marquen una línia, si es vol és una línia ondulant, és clar, però també el límit de la pollancreda, del casc urbà, pot ser ondulant més que rectilini, en un indret isolat i de llenguatge ultra-conservador, el llogaret de Benirrama, Vall de Gallinera, vaig oír-ho en una variant en -e que no he sentit enlloc més: «no veu els coloms com estan pel *rinyço* del campanar?», o sigui la línia circular que corre al capdamunt del campanar, tot al volt de la torre, el seu contorn (1963). aquestes coses ja són comparables a les línies espirals d'un rinxol.

Suposariem, doncs, que en altre temps *rinxo* es va usar també en terres valencianes, sigui que vingüés dels catalans d'Itàlia o dels moriscos de vocabulari mossàrab (notem que l'àrea d'aquest *rinxo* coincideix precisament amb la de densitat màxima dels moriscos en els Ss. XIV-XVII), i que fora d'aquesta aplicació figurada, després s'hi ha perdut. La influència del parònim i quasi-sinònim, *arran*, faria que a *rinxo* tendís a acostar-se més i més al matís i ús sintàctic d'aquell.

Altament es veu que n'han quedat rastres també fora dels límits valencians, per més que sigui amb valors una mica diferents. civ. «*rinchu*: lo preciso, escaso» (PzCabr): de la idea de ‘tot just’, ‘molt prop de?’ AMAlcover en una enquesta a Artà recollí un mot *rinxu*, i malauradament oblidant-se de dir-nos quin ús o sentit tenia, el donava com a exemple de la pronúncia -u per -o pròpia i típica del parlar vulgar d'aquesta vila mallorquina (BDLC XI, 39), però no crec que sigui en el sentit de ‘ris, floc de cabells’, puix que el mot *rinxo(l)* no existeix a les Illes. En canvi hi ha la locució *rinxo-rinxo* a Mall i Men. que justament té el sentit i matís que ens dóna PzCabr. a Eivissa, segons les frases que ens reporta AlcM: *venir rinxo-rinxo* «venir molt just, a penes arribar a una cosa», *anar rinxo-rinxo* «campar pobrament, amb dificultats», afegint-n'hi en testimoni un vers de Tomàs Aguiló En fi la cosa era coneguda ja a la fi del S. xv, com a vulgarisme, blasmat pel barceloní Jeroni Pau: «evitar de dir --- *rinxo rinxo*» (Regles d'esquivar mots